№ 6.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 18. *STYCZNIA ROKU* 1799. *w PIĄTEK.*

z Londynu dnia 12. Grudnia. (przez Francyą.)

Dnia 11. t. m. P. *Thierney* uczynił zapowiedziany wniosek przekładaiąc: Iż ieſt obowiązkiem miniſtrow Krolewſkich doradzać J. K. Mci, ażeby niewchodził w żaden układ, któryby mogł uczynić przeszkodę do negocyacyi pokoiu z Rzecząpospolitą *Francuzką*, gdy zechce traktować pod chwalebnemi i ſprawiedliwemi warunkami.— Z tego powodu zabrał głos, w którym wyraził: Nie mam w tym żadney osobiſtey prożności, ani zamiaru być naczelnikiem partyi, lecz mam powinność do dopełnienia. Słyszę ze wszyſtkich ſtron, znanych przez ſwoią ſzczerość ludzi, mowiących, iż ſyſtema pokoiu, utrzymywane w powierzchowności przez naszych miniſtrow, ieſt od nieiakiego czasu zarzucone, i że dziś w Radach Gabinetowych cale odmienny panuie porządek. Powſtałem przeciwko nieſtałości miniſtrow. Może mi powiedzą, iż ten wniosek ieſt uymą prerogatyw korony. Atoli Izby, które ſame maią prawo wotowania na ſubſidia, maią także prawo doſtrzegać ich użycia. Jeżeli mi kto zarzuci, iż chcę oziębić zapał odporu przeciwko Rządowi *Francuzkiemu* w *Europie* wszczęty, winienem wyznać, iż nadto ſię brzydzę ucilkiem, ażebym chciał podobny ſprawić ſkutek. Procz tego, niewidzę, ażeby ten powszechny zapał odporu znaydował ſię w *Europie.*— Poydziemyż nakoniec ſzukać tego woiennego zapału na dworze *Ottomańſkim*; Gdyby *Francuzi* nie byli ich w własnych napadli ſiedliſkach, nigdybyście nie byli uſłyſzeli o zapale i wielkomyślności *Turkow*. Lecz dla czegoż ten nasz pospiech w ogłaszaniu ſię rycerzami *Europy*? Niech mocarſtwa lądowe, udadzą ſię do nas. Co do intereſſow ſkarbowych, komuż nie ieſt wiadomo, iż w tey oſtatniey woynie dług Narodowy powiększył ſię 150 milionami funtow ſterlingow? Ktoż nie wie, iż ten dług ſtał ſię przyczyną nałożenia nowych podatkow ośmiu millionow funtow ſterlingow, wyrownywaiących wszyſtkim dochodom kraiowym przy wſtępie na tron Jerzego III.“— P. *Thierney* oddawał potym hołd długich pochwał zwycięztwu Barona od *Nilu*, wyraża atoli, iż *Anglia* nieodnioſła owych wielkich korzyści, iakie iey ztąd obiecywano. Na czele tey wyprawy *Egipſkiey* (rzekł daley) znayduie ſię bardzo nadzwyczayny człowiek, i ieżeli nie naywiększym, ieſt zapewne nayszczęśliwszym w *Europie* wodzem. Silna armia *Francuzka* znayduie ſię od ſześciu mieſięcy w *Egipcie*, i podług wſzyſtkich wiadomości, iakie mieć o niey możemy, nie wiele oſłabioną zoſtała; należy ſię zapewne z tey miary obawiać o nasze *Indyiſkie* osady. Chcę wierzyć, iż napaść z tamtey ſtrony ieſt niepodobną, niemniey iednak ieſt rzeczą oczewiſtą, iż ſamo ciągłe w *Egipcie* armij *Francuzkiey* przebywanie, mogłoby mieć okropne ſkutki dla naszych politycznych i handlowych intereſſow. (Otoż to WPana zdanie, zawołało wiele członkow.) Chcecież przez to rozumieć, odpowiedział P. *Thierney*, iż rozłożenie ſię tey armij w *Egipcie* powinno nas koniecznie nakłonić do dalszego prowadzenia woyny? Jeſt to wcale inna okoliczność do roztrząśnienia, lecz ta okoliczność iakożkolwiek nowa, nie ma nic wspolnego z oswobodzeniem *Europy*, ktore ieſt okrzyknionym woyny zamiarem. Przeydźmy z *Egiptu* do *Indyow* zachodnich. Oſtatnie w *St Domingo* zdarzenia, są naywiększey wagi, i ſtać ſię mogą nader szkodliwemi dla intereſſow *Anglij*. Stan tey Osady ktorą opuściliśmy, może nam być przyczyną naywiększey niespokoyności.— Jeſt to wcale nowe w hiſtoryi świata zdarzenie: pięćdzieſiąt tyſięcy murzynow powſtało z orężem: iaki ſkutek sprawić może podobny przykład, który ſię zdarza prawie pod oczami Osad naszych nayszacownieyszych? wſzyſtkie zdarzenia które przełożyłem, są nadto wiadome, ażeby mię można o powiększanie rzeczy oſkarzać: wſtrzymałem ſię nawet z opowiedzeniem całego moiego zdania o politycznym położeniu naszym: nie miałem innego zamiaru iak tylko dowieść wam, iak daleko proiekt oswobodzenia *Europy* ieſt przeciwnym bespieczeńſtwu W. *Brytanij*. — Wniosek P. *Thierney* zoſtał odrzuconym.

P. *Burdet* na poprzedzaiących ſeſſyach uprzedził Izbę, iż dnia 10. poda wniosek względem więźniow ſtanu. Z tego powodu zabrał głos naſtępuiący: Na przełożenie miniſtrow izba osądziła za rzecz przyzwoitą dać im nadzwyczayną władzę, podług mniemaney potrzeby, i krytycznego intereſſow ſtanu. Ta władza nie miała trwać, iak tylko w ciągu okoliczności, dla których im była nadana. Atoli mieſiące naſtępowały po mieſiącach, lata po latach, a miniſtrowie ieszcze iey używaią. Nie ieſt to zapewne nadto wymagać, żądaiąc od nich niektórych wiadomości, względem ſposobu, podług którego używali tey władzy. Gdyby ſobie izba tak niepoſtąpiła, lepieyby wcale nie mieć Parlamentu. Dopraszam ſię, ażeby podano Izbie liſtę imienną wszyſtkich osob areſztowanych na mocy aktu na oſtatniey ſeſſyi poſtanowionego, a przez który J. K. Mość zoſtała umocowaną do aresztowania wszyſtkich osob podeyrzanych o ſpisek przeciwko bespieczeńſtwu kraiu. Żądam nadto, ażeby do tey liſty przydano uwiadomienie o więzieniach, w których ſą zamkniętemi. — Pan *Pitt*: Szacowny Baronet bardzo zle zrozumiał kilka moich ſłow powiedzianych na oſtatniey ſeſſyi, ieżeli z nich mogł wnoſić, iż moy zamiar był temu przeciwny. Gdy ſzanowny Baronet przed kilku dniami pierwszy raz przekładał wam tę okoliczność, iedyna uwaga, ktorą uczyniłem, nie była przeciwko ſamemu wnioſkowi; lecz ſprzeciwiałem ſię tylko przypuszczeniu onego bez roztrząśnienia, i poprzedniczego rozbioru. Nie rozumiem iednak, ażeby ſzanownego Baroneta mowa, mogła być zdolna do przekonania tych, którzy nie idą za iego zdaniem. Bez trudności oświadczam, iż nie ieſt prawdą, ażeby każdą razą, gdy Rząd ma powierzoną nadzwyczayną władzę, można mieć prawo żądać od niego ſprawienia ſię z użycia tey władzy, bez względu na nieprzyzwoitości lub niebespieczeńſtwa, któreby mogły z podobnego obiawienia wyniknąć. Z inney ſtrony przyznaię, iż w teraźnieyszych okolicznościach nie widzę żadnego niebespieczeńſtwa, i że niema żadney nieprzyzwoitości w podaniu izbie imienney liſty wszyſtkich więźniow ſtanu.— Podaią ſię tu do uwagi dwie okoliczności: 1.) Czyli powierzona Rządowi władza była z pożytkiem kraiu użyta? 2.) Czyli iuż minęło niebespieczeńſtwo, które było przyczyną nadania tey władzy? Co do pierwszey, nie mam naymnieyszego powątpiewania o zdaniu izby; co do drugiey, zdaie mi ſię, iż ieszcze nieprzyszedł moment nie tylko iey rozwiązania, ale nawet roztrząsania. Mam zamiar zapytania ſię wkrotce izby, o iey w tey mierze zdanie. Tym czasem mogę twierdzić, iż ſpokoyność, którey używa *Anglia*, należy ſię iedynie tey nadzwyczayney Rządowi powierzoney i przezeń używaney władzy. W innym czaſie odkryię przyczyny, które mi mniemać każą, iż w teraznieyszych okolicznościach, władza ta nie powinna być Rządowi odebrana. Może przyidzie ten czas, w którym izba i publiczność będą mogły być bez nieprzyzwoitości uwiadomione o niebespieczeńſtwach, w iakich ten kray zoſtawał, a które wymagały naywiększych zabiegow i nieodſtępney pilności miniſtrow. Gdy to ważne obiawienie będzie mogło być uczynione, umocni Narod w zdaniu, które iuż ma o potrzebie w iakiey ſię znaydował Parlament dla powierzenia Rządowi tey nadzwyczayney władzy, i o zbawiennym oney przez miniſtrow użyciu. Niewidzę potrzeby wchodzić w obszerne ſzczegoły. Popieram wniosek.— Mowca przełożywszy, iż ten wniosek ſtosował ſię do nadzwyczayney Rządowi powierzoney władzy, z tey przyczyny powinien być zamieniony w adress do krola, a tak zamieniony potwierdzonym zoſtał.

z Paryża dnia 29. Grudnia.

O zaięciu *Rzymu* przez Generała *Championnet* ieszcze tu nic urzędowego nie ogłoszono.—Dziſieyszy *Redaktor* umieścił wyrok Dyrektoryatu, w ktorym z powodu okazałego zdobycia fregaty Angielſkiey *l'Embuscade* od 40. armat przez fregatę naszą *Bayonnaise* od 20. Dyrektoryat ſtanowi co naſtępuie. „ Sztabowi generalnemu i ekwipażowi fregaty *Bayonnaise*. zapłacono będzie za każdą armatę zdobytey fregaty *Embuscade* 3500. frankow, ktora to summa ma bydź natychmiaſt pomiędzy zdobycielow rozdana. Porucznik *Richer* kommendant fregaty *Bayonnaise* mianowany ieſt kapitanem okrętu woiennego Rzplty. Familie zabitych maytkow maią wsparcie otrzymać.„— Dziennik *Przyiaciel Praw* mówi. „Większa część tuteyszych dziennikow rozgłoſiła iakoby Dyrektoryat nasz wyſłał kuryera do *Wiednia*, i że z *Wiednia* przybył na powrot inny kuryer do Dyrektoryatu. We wszyſtkim tym iednak nic nie masz prawdziwego.— Wiadomość iakoby Cesarz w dawnych prowincyach *Weneckich* robił zaciąg pieniężny 12. millionow złotych na potrzeby do obrony tych kraiow ſłużące, w oſtatnich liſtach *Włoſkich* ieszcze ſię nie potwierdza.—Konsul *francuzki* ciągle bawi w *Liworno*, i używa wszelkich prerogatyw charakterowi ſwemu właściwych.— P. *Tomasz Grenville* brat sekretarza ſtanu *Angielſkiego*, ktory wyieżdża z nowemi propozycyami do dworow *Wiedeńſkiego* i *Berlińſkiego*, ma sobie przydanych za sekretarzow PP. *Willwyne* i *Fiſcher*.— W *Kajennie* znayduie ſię 304. deportowanych. Fregata *Bayonnaise* przeszło 100. ich tam zawiozła. Ob. *Araro* zoſtał mianowany w *Medyolanie* miniſtrem ſkarbowym, a Ob. *Gamberi* miniſtrem sprawiedliwości.

Na dniu 26. Rada 500. ſtoſownie do poſelſtwa Dyrektoryatu odprawiła ſeſſyą w wydziale taynym. Jedni mowią iż z powodu odebranych z *St Domingo* wiadomości, drudzy z powodu zaszłey w *Piemoncie* rewolucyi, inni nakoniec utrzymuią, iż tayny ten wydział ściągał ſię względem poſiłkow 18,000. ludzi maiących być w *Szway*.

caryi zaciągniętych. — Wczoray znowu sessya Rady 500. odprawiła się bez arbitrow, a celem iey miał być ważny interess dyplomatyczny. — Sławny patryota Piemoncki *Hus,* i inne osoby w publicznych pismach nalegaią na to, aby *Piemont* do *Francyi* przyłączonym został. — W *Londynie* bardzo mowią o przygotowaniach w celu wysadzenia w *Hollandyi* 25. do 30. tysięcy woyska. — Wszyscy *Francuzi*, ktorzy z kraiow *Rzymskich* do państwa *Toskańskiego* uciekli, znalezli tam naywiększą dla siebie gościnność. — *Anglicy* krążą statecznie przy *Havre.* — Od kilku dni mrozy tu nadzwyczay wielkie powstały. Na dniu 26. t. m. dochodziły iuż do 14. stopnia. — Wiele osob a między niemi *Boissy d'Anglas* oświadczyli poddać się chętnie prawu deportacyi, pod warunkiem iednak aby nie do *Kaienny* byli zawiezieni. Mowią, iż osoby te do *Korsyki* tymczasem deportowane zostaną. — Minister nasz w *Florencyi*, mocno się interessował za uwolnieniem Ob. *Mechain* i *Mangourit* zaiętych w niewolę od *Neapolitańczykow.* — W *Genui* pożyczka 1,800,0000 frankow dla rządu *Francuzkiego* z naywiększą łatwością poszła. — Minister wewnętrzny wydał obszerne urządzenie uroczystości dnia 21. stycz. iako rocznicy śmierci *Ludwika* XVI. Minister sprawiedliwości *Lambrechts* posłał także do wszystkich Trybunałow list względem uroczystości dnia tegoż. Departamenta *Vandei*, niższey *Sekwany*, *Menu* i *Loire* z powodu klęsk poniesionych, maią sobie odstąpionych 2 1/2 millionow frankow z summy opłacanych kontrybucyow. — Dyrektoryat przysłał znowu do Ciała prawodawczego obszerne poselstwo w którym dowodzi iak iest istotną rzeczą w teraźnieyszych woiennych okolicznościach, utrzymać rowną wagę pomiędzy przychodami i wydatkami publicznemi. Oznaczone podatki nie przyniosą do skarbu chyba trzy czwarte części tego co wnieść powinny. Należy przeto wynaleść nowe źrzodła przychodow. — Ambassador *Sardyński* margrabia de *Balbo* w tych dniach ztąd wyiechał. Mowią, iż rownie miał wyiechać sekretarz legacyi *Neapolitańskiey.* — Dotądnie można ieszcze nic pewnego doyść w interessach *St Domingo.* Generał *Hedouville* i Kommissarz *Raimond* stamtąd przybyli, niezgadzaią się w zdaniach swoich. Ten utrzymuie iż Generał *Toussaint-Louverture* wierny zawsze Rzpltey zostaie gdy tym czasem pierwszy twierdzi, iż wyspa ta za niepodległą przez niego iest ogłoszona. — Na dniu 16. przybyła do *l'Orient* fregata *Sirena* z okrętem pocztowym. Ten okręt wyiechał z *St Domingo* później 14. dniami od Generała *Hedouville*, i miał na sobie adjutanta Generała *Toussaint-Louverture* z depeszami do Dyrektoryatu. — Tuteysze dzienniki nową woynę przypisuią iedynie *Anglij* i *Rossyi*, utrzymuiąc, iż inne dwory wcale do niey skłonności nie maią.

Na sessyi Rady 500. Ob. *Pollard* wszedł na trybunę dla doniesienia o licznych bankructwach, które się dziś stopniami pomnażaią. Od momentu iak się bankructwa okazały w *Paryżu* (rzekł) w tymże czasie dały się czuć w *Marsyli*, *Bordeaux*, *Lugdunie*, *Rouen*, *Nantes*, a nawet w *Orleans*, ktorego papiery zdawały się bydź dotąd naypewnieyszemi. Czyliż okoliczności są tey klęski przyczyną? Nie, są one iey tylko pozorem. Wnosi ażeby postanowiona była kommissya z pięciu członkow dla roztrząśnienia iakie są sposoby do podania Radzie. 1.) Dla wstrzymania gwałtowney bankructw kolei. 2.) Dla wsparcia cnotliwych i tchnących patryotyzmem Negocyantow ktorzy tych nieszczęść dowiadczaią. 3.) Dla odkrycia oszukuiących bankructw. — Nakazano drukować i odesłać do kommissyi.

Dzienniki nasze wyrażaią, iż *Berthier* przybył do *Ankony*, lecz ta wiadomość zdaie się potrzebować potwierdzenia. — Oczekuią tu zawsze na namyślenie się *Wiedeńskiego* Dworu; lecz przytym zapewniaią, iż zupełnie naganił napaść, której się krol *Neapolitański* dopuścił. — Jeden z naszych dziennikow donosi, iż Dyrektoryat rozkazał w tym momencie przeglądać korrespondencyą przeiętą w *Turynie*, i że z tego powodu zalecił aresztować wielu Obywatelow. — Ob. *Courtois* ieden z szefow likwidacyi, znany przez historyą 9. Thermidora (upadku *Robespiera*) wyieżdża do *Piemontu* z zleceniem rządu.

Zapewniaią, iż Dyrektoryat odmowił G. *Joubert* iego dymissyi z oświadczeniem mu swego szacunku i zaufania. — G. *Brune* odebrał od Dyrektoryatu rozkaz udania się do *Hollandyi* dla obięcia tam naywyższey kommendy nad woyskami *Francuzkiemi*, które zostawały pod kommendą Generała *Joubert.*

Wypis z Rapportu podanego przez G. Beurnonville o Departamentach zachodnich. — Departamenta składaiące trzynastą dywizyą woyskową, są bliskie stania się nowych okropności teatrem; pochodnie fanatyzmu na nowo się zapalaią, a liczne zaboystwa okazuią częste przybywanie agentow gabinetu *St. James. Anglicy* wyrzucaią ustawicznie na nasze brzegi nieposłusznych xięży i emigrantow, rozdaią broń mieszkańcom wsiow, i staraią się ich ułudzić złotem i zwodniczemi obietnicami. Obroty buntu są układane w *Londynie*, a każdy agent odbiera przed wyiazdem osobne instrukcye, iak ma postępować stosownie do buntu *Niderlandow*, pod przewodnictwem emigranta *Behague* następcy *Puisaye.* Nadzieie niepoiednanych nieprzyiacioł Rzpltey zasadzaią się nayszczegulniey na Departamencie *Morbihan*; pracuią razem w Departamencie *Côtes-du-Nord*; *Finistere*, iest dotąd spokoynym, lecz siedlisko swoich krwawych intryg założyli w Departamencie *d'Ille-et-Vilaine.* Postrach wszędzie się rozchodzi; iuż wielu urzędnikow publicznych stało się ofiarą zaboycow. — Potrzebne iest nadanie obszerney władzy Generałom kommenderuiącym. — G. *Beurnonville* opisuie zdarzenie, ktore mu iest osobistym. Dnia 12. frimaire (2. Grud:) w sam dzień iego wyiazdu do *Port-Brieux*, czekało na niego przy moście nazwanym *Sainte-Anne*. blisko *Lamballe*, 16. szuanow uwiadomionych od szpiegow o iego przyieździe. Generał iechał w towarzystwie naywyższego kommissarza, i z iednym tylko strzelcem konnym; ale G. *Romand* wydał rozkaz, ażeby ieden oddział woyska wyszedł na iego spotkanie z *Lamballa.* Ta eskorta z 12. ludzi złożona, ktorey się G. *Beurnonville* nie spodziewał, zastraszyła Szuanow, a zawiedziona ich zapalczywość zwrociła się przeciwko trzem żołnierzom, którzy oszukani ubiorem, zwrocili się do nich z ufnością. Dway żołnierze zostali skaleczonemi, trzeci dla niebespieczney rany, niemogł się wraz z niemi ucieczką ratować.

Dnia 1. Stycznia.

Ostrość mrozow iest tak wielką, iż ze wszystkich stron przybycie kuryerow opóźnia. Kuryer z *Włoch* na którego Rząd od kilku dni oczekiwał, ieszcze dotąd nie przybył. Miał on przywieść opisanie decyduiącey bitwy, która nastąpiła między 12. i 15. t. m. Oczekuiemy także co moment na doniesienie o posunięciu się woysk *Francuzkich* do *Liworny*, dla wyrugowania z niey *Angligow* i *Neapolitańczykow.* Dyrektoryat zalecił ażeby żądano u Dworu *Florenckiego* o pozwolenie przeyścia, a w przypadku odmowienia, rozkazał daley postępować. — Oczekuiemy na kuryera niedawno do *Berlina* wyprawionego.

Listy z *Malty* pod nayświeższą datą zawieraią następuiące szczeguły: „Około 16. *Fructidor* (4 Września) wszczeła się na tey wyspie insurrekcya, w ciągu którey *Francuzi* zostali się tylko w possessyi miasta *Lavalette* i zamkow. Wiele wycieczkow przeciwko mieszkańcom wyspy, nie wielki otrzymały skutek. Siły oblegaiące żadnego ieszcze z strony morza nie czyniły attaku. Załoga *Francuzka* składa się z 5ciu tysięcy ludzi wybornego woyska, prawie wszyscy *Marsylczykowie*, gotowi utrzymywać się aż do wystrzelenia ostatniego ładunku. Zboże, oliwa, drzewo i warzywa wystarczą na cały rok. Niedostatek tylko iest wina, gorzałki, octu, i solonego mięsa. *Regnauld (de St-Jean-d'Angely)* świeżo do *Francyi* przybyły, niezaniedba okazać Rządowi równie potrzeby iako i sposoby pewnego onym zapobieżenia. Wszystko więc zależy od skutku czynionych iuż doświadczeń, na wprowadzenie do tey wyspy tego, czego tam niedostaie.

Sławny z biegłości w interessach skarbowych *Haller*, ofiarował się wziąść kraie Krola *Sardyńskiego* w generalną dzierżawę; dać 12. millionow gotowizny, i 800. tysięcy liwrow co miesiąc, za oddaniem sobie dochodow korony i własności osobistych królewskich. Dyrektoryat ieszcze tego projektu nieprzyiął.

Niektore nasze Dzienniki doniosły, iż syn Dyrektora *Merlin* postąpił sobie z wielką odwagą i obrotem w insurrekcyi wszczętey w *Kairze.* Dnia dzisieyszego też same pisma ogłaszaią kopią Listu Porucznika artylleryi, który wyraża krótkie tego zdarzenia szczeguły. Ta iest osnowa tego listu datowanego z *Alexandryi* dnia 18. Brumaire (8. Listopada.) „Odebraliśmy wiadomość, iż mieszkańcy miasta *Kairu* i iego okolic, za podżeganiem emissaryuszow *Angielskich*, zbuntowali się przeciwko naszym woyskom, iż musiano strzelać z armat do buntownikow, że w krotkim czasie zabito ich około 4. tysięcy, że inni powrocili do posłuszeństwa i oddali się osobiście Generałowi *Buonaparte.* Tegoż samego dnia załoga *Alexandryiska* postrzegła, iż okręty i fregaty *Angielskie* stoiące przed portem, pomnożyły swoie znaki dla poruszenia także mieszkańcow *Alexandryiskich*, lecz ci nie śmieli niczego rozpoczynać dla czuyney ostrożności garnizonu; w czym postąpili sobie rostropnie, gdyż byliby zapewne tyleż utracili ludzi. Po insurrekcyi *Kairu* nałożono tam dwa milliony kontrybucyi. Pracuią teraz około wybudowania wielu zamkow dla zapewnienia obrony kraiu.

Donoszą z *Nicei* pod d. 23 co następuie: Tey nocy o 2. godzinie z rana allarmowa armata doniosła, iż nieprzyiaciel chciał przedsięwziąść wylądowanie na nasze brzegi. Wszyscy ludzie udali się natychmiast na swoie stanowiska, a nieprzyiaciel powrocił na wysokość morza. — G. *Lahoz*, który przed kilka miesiącami odebrał rozkaz wyiechania z *Paryża*, i został skassowanym, przybywszy do *Medyolanu*, powrocony iest do swego urzędu przez Dyrektoryat *Cisalpiński*, i dowodzić będzie woyskiem *Cisalpińskim* ciągnącym ku *Modenie.* — Godny naśladowca sławnego *Cagliostra* znayduie się teraz w *Bordeaux.* Ten szarlatan od brzegow *Garonny* wmawia. iż iuż żyie 300 lat, a łatwowiernych chorych leczy, stara się przekonać, iż naymniey tyleż lat żyć będą. Pisał do Generała *Mergier*: kommendanta w *Bordeaux*, chcąc go rownież oszukać. List iego wydano na publiczność. Jest to wyborne dzieło szaleństwa. — Donoszą z *Londynu*, iż skoro tylko *Pitt* z nałożoney nowey opłaty napełni skarby, na tychmiast rozpocznie negocyacyą pokoiu z *Francyą.* — Ostatnie listy z *Kaienny* pod d. 29. Paźdz. donoszą, iż ze wszystkich deportowanych prawem 18. fructidor dwoch iuż tylko tam pozostaie, to iest *Lafond-Ladebat*, i *Barbé-Marbois*, 6 umarło a 8 uciekło. — Wiadomo iest, iż Ludwik IX. wsiadł na okręty w *Aigues-Mortes*, wyieżdżaiąc na swoią *Egipską* wyprawę, i że w dalszym czasie morze tak się oddaliło od tego dawnego portu, iż miasto zostało około 2. mil od morza odległym. Dowiaduiemy się teraz z *Nismes*, iż morze powrociło zupełnie do dawnego swego łożyska i oblewa teraz mury tego miasta. Zalew wody, poznosił tylko niektòre chaty rybackie, i szczęściem zatzymał się przed fabryką soli w *Pecquai.* — Ob. *Melzi d'Erille* nieprzyiął mieysca w Dyrektoryacie Rzpltey *Cisalpińskiey.* — Donoszą z *Cherburga*, iż ieden statek *Polski* rozbił się na brzegu *Ste Marie du Mont.* Naładowany był serem do wysp *Marcouf. Anglicy* starali się go zapalić, lecz przymuszeni byli odstąpić za zbliżeniem się gwardyi narodowey, ktorey postępek w tym zdarzeniu zasługuie na pochwały.

Wyiazd familij krolewskiey z *Turynu*, podobny był do obchodu pogrzebowego, z powodu pochodni którremi poiazdy były otoczone. Kròl bowiem w nocy wyiechał. Familia królewska przebyła iuż *Parmę* i zapewne uda się na *Liworno.* — *Neapolitańczykowie* za weyściem do *Rzy-*

mu, naywięcey zemſty okazali na patryotach Żydach, i wielu ich do *Tybru* wrzucili. Dway bracia *Corona* rodowici *Neapolitańczykowie*, lecz oddawna w *Rzymie* zamieszkali, iako zdraycy rozſtrzelani zoſtali. — W Radzie Starszych Ob. *Perrin*, w Radzie 500. Ob. *Berlieu* Prezydentami obrani zoſtali.

z Paryża dnia 2. Stycznia.

Wczoray w nocy o godzinie 2giey przybył adjutant Generała *Championnet* z dwoma ſztandarami i wiadomością, iż armia *Neapolitańſka* zupełnie pobitą zoſtała. Jedna kolumna od 30,000. ludzi częścią porażona, częścią w niewolą ieſt zaięta. Dwie fregaty Angielſkie i ſtatki przewozowe z 2000. ludzi zatopiono i zabrano w momencie kiedy Król *Neapolitańſki* z niedobitkami woyſka swego, które pomiędzy błotami Pontyńſkiemi, morzem i armią Francuzką zamkięte zoſtało, na nie cofać ſię zamyślał. *Rzym* ieſt w mocy naszey. Bitwa 24. godzin trwała. — Wczoray Dyrektoryat przyſłał do Rady 500. poselſtwo następuiące: „Oſiemdzieſiąt tyſięcy *Neapolitańczykow* zaymowało territorium Rzymſkie. Bez deklaracyi woyny napadnięta armia Francuzka i przymuszona do zatrzymania ſamego tylko zamku S. Anioła, rzekła do *Rzymian*: W 20 *dniach powrociemy nazad do murow waszych*: 17 ieszcze dni nie upłyneło, a *Rzym* oswobodzonym zoſtał. *Porto Fermo*, *Terni*, *Citta Caſtéllana*, *Monteroſi*, *Otricoli*, *Calvi*, *Rietti*, *Civitella dal Tronto*, *Cantalupo*, *i Storta*, były świadkami walki i zwycięztwa naſzych braci oręża. 12.000. ieńcow, 21 ſztandarow, 3000 koni i mułow, bagaże i kaſſa pierzchaiących, oto są owoce 20dniowey kampanii. Armia *Neapolitańſka* ieſt rozproszona. *Mack* i Krol naypierwſi ſię usuneli. Armia *francuzka* maszeruie do *Neapolu*.

z Bruxelli dnia 31 Grudnia.

Generał *Brune* mianowany Generałem kommenderuiącym woyſkami Francuzkiemi w *Hollandyi*, przeieżdzał tędy dnia onegdayszego do *Hagi*. — Insurgenci rozproszeni są po różnych dyſtryktach, a ich głowne ſiły znayduią ſię zawsze w *Campine*. Niedawno pokazali ſię w okolicach *Lovanium* i *Mechlinii*. Po wſiach i miaſteczkach przeciągaią do ſiebie młodzież. Woyſka w uſtawicznym są poruszeniu dla ich ścigania. W mieście naszym liczne patrole uſtawicznie po ulicach krążą, a woyſka znayduią ſię zawsze w gotowości do marszu.

z Hagi dnia 1. Stycznia.

Od dwóch mieſięcy nie mamy iuż żadney wiadomości o Generale *Brune*, który po opuszczeniu armij *Włoſkiey*, miał być, iak zapewniano, przeznaczonym na zaſtąpienie tu Generała *Hatry*. Przybycie w te ſtrony wielu osób ze swity tego Generała, nie każe wątpić o iego przybyciu, tym czasem Rząd nasz nieodebrał ieszcze żadnego w tey mierze urzędownego donieſienia, a Generał *Hatry* który iak zapewniano miał otrzymać kommendę w śrzodku *Francyi*, nie czyni ieszcze żadnego do wyiazdu przygotowania. — Miniſter Sardyńſki *Boſsi*, odebrawszy wiadomość o swoiey nominacyi na członka tymczasowego rządu w *Piemoncie*, wkrotce ztąd wyiechał na sprawowanie tego urzędu, bez zoſtawienia tu ſekretarza, ani sprawuiącego intereſſa. Lecz gdyby nawet niezoſtał powołanym do tego urzędu, byłby przymuszonym ztąd wyiechać, gdy *Francya* wypowiedziała woynę temu Dworowi, i gdy Traktat przymierza z tą Rzpltą przymuszał nas mieszać ſię do iey ſtanu woyny lub pokoiu z innemi Mocarſtwami. — Z przyczyny nowego roku który po wſzyſtkie czasy był w naszym kraiu dniem uroczyſtości, obiedwie izby na dniu ſobotnim odłożyły ſwoie ſeſsye aż do 3. t. m. — Na oſtatniey ſeſſyi Dyrektoryat proponował plan na poſtanowienie nowego hipotetycznego banku, na mieyscu banku *Amſterdamſkiego*, który uznanym zoſtał za bank Narodowy. Druga izba potwierdziła rezolucyą pierwszey względem użycia sposobow wybierania nowey kontrybucyi, i 8go procentu od dochodow w roku przeszłym poſtanowionego, iako też rezolucyą ſtoſowną do przepuszczania towarow. Dyrektoryat wydał w tey mierze dnia wczorayszego Proklamacyą w dzieſięciu artykułach. — Mrozy są tu od trzech dni lżeysze, lecz rzeki ieszcze nie puściły. Rzeka *Moza* wyſtawia w *Rotterdamie* widok wielkiego jarmarku z kafenhauzami i oberżami sporządzonemi na lodzie. *Francuzi* zadziwiaią ſię nad naszemi ſtatkami, które w iednym kwandranſie przybywaią z *Rotterdamu* do *Dortrecht*, to ieſt mil cztery.

Z *Amſterdamu* donoszą, co naſtępuie. flotta *Angielſka* muſiała opuścić morze pułnocne dla ciągłych pułnocno-wschodnich wiatrow. Dziś iednak przychodzi wiadomość, iż flotta nasza pomimo wielkich lodow puściła ſię na morze.

z Madrytu dnia 13. Grudnia.

Otrzymaliśmy tu wiadomość, iż forteca *Mahon* na wyspie *Minorce* po dwukrotnym szturmie, *Anglikom* ſię poddała. Załoga zbyt ſłaba, była przymuszona kapitulować. Lękamy ſię aby podobnegoż losu wyspa *Majorka* niedoznała. Dla czego z *Kartageny* ma być iak nayspieszniey trzy fregat i killka bryg antyn wyſłanych z woyſkiem i ammunicyą. — Na dniu 9. Grudnia był obchodzony w *Eſkuriale* dzień urodzin Królowy. Xiąże Pokoiu na chwilę ſię tylko pokazał, i przywiozł w podarunku Królowy ubior na szyię bogato bryllantami osadzony. Rzadko ón daie ſię widzieć na dworze, poſiada iednak naywyższe zaufanie. Nowy W. *Inkwizytor* i Miniſter ſprawiedliwości, są iego przyiaciołmi. — Tuteyſzy Ambaſſador Francuzki Ob. *Guillemardet* od trzech tygodni ciągle ieſt ſłabym. Król każe ſię czeſto dowiadywać o ſtan zdrowia iego.

z Barcellony dnia 12. Grudnia.

Załoga *Hiszpańſka* z *Minorki* ktora ſię przez kapitulacyą poddała, wysadzoną tu ieſt na ląd przez *Anglikow*.

z Konſtantynopola dnia 3. Grudnia.

Przypadek, który tu wiele ściągnął uwagi ieſt ścięcie *Ali-Paszy* w obozie kapitana Baszy. Przekonany o zdradzie i taiemnym porozumieniu ſię z *Basmanem-Oglu*, Seralkier kazał go do ſwego namiotu zawołać, i sam rzucił ſię na niego. Głowa *Ali-Paszy* zoſtała tu przyſłaną i przed ſeraiem na widok publiczny wyſtawiona.

z Mehadia dnia 22. Grudnia.

Dowodzca Widdyńſki *Basman-Oglu* w rozszerzeniu potęgi swoiey na wſzyſtkie ſtrony, naywiększą zwraca uwagę na powiększenie woyſka i opatrzenie w żywność fortecy. Wſzyſtko co tylko należy do potrzeb na długi czas liczney iego załogi, zakupywane ieſt gotowizną, i nikt ſię nie może ſkarzyć na naymnieysze z ſtrony iego uciemiężenie. Wſzyſtkim dawnieyſzym kupcom *Widdyńſkim* zoſtawił zupełną wolność handlowania, tym ktorzy z powodu zaburzeń woiennych uciekli, zaręczył zupełne bespieczeńſtwo aż do mieſiąca Marca, nawet poddani Ceſarscy ktorzy paszport przyzwoity okażą, równey wolności handlu używać będą, iak mieszkańcy *Widdyńscy*.

z Ratyzbony dnia 30. Grudnia.

Pisma publiczne nie przeſtaią donoſić o poruszeniach i przechodach woyſk Cesarſkich w *Bawaryi* i we *Włoszech*, co ſię mieszkańcom tych kraiow ledwo poſtrzegać daie. Wszyſtko tam zoſtaie w spokoyności, i nie widać naymnieyszego do rozpoczęcia krokow nieprzyiacielſkich przygotowania, i ieżeli gdzie niegdzie widać przechody woyſka, dzieie ſię to raczey dla nieprzyzwoitości z długiego na iednym mieyscu przebywania wynikaiących, niżeli dla rozporządzeń woiennych.

z Frankfortu dnia 1. Stycznia.

Miniſter *Hannowerſki* Pan *Szwarzkopf* w powrocie ſwoim z *Raſtad* przeieżdżał przez miaſto nasze. — Sławny w hiſtoryi rewolucyi Ob. *Blau* umarł w *Moguncyi* na dniu 23. Grudnia. Adminiſtracya centralna nakazała, aby w czaſie naybliższego święta wdzięczności, imie iego iako obywatela zaſłużonego ludzkości i filozofij ogłoszone zoſtało. Podług prywatnych liſtow od armii Kondeusza z *Dubna* pod dniem 5. Grud: drugie korpus woyſk poſiłkowych *Roſſyiſkich*, ieſt także w marszu nad granice *Gallicyiſkie*, trzecie zaś korpus ma czekać na *Wołyniu* rozkazu, do udania ſię za dwoma pierwszemi. W tychże ſamych liſtach wychwalaią z zapałem dobroczynność Imperatorſką dla armii Kondeusza. Ten monarcha kazał ſobie podać liſtę wszyſtkich ſtarcow i inwalidow w niey znayduiących ſię, których uwolniwszy od ſłużby, zoſtawił przy pensyi dotąd używaney. — Na mieyscu G. *Goaullus* przeznaczonego do armii *Mogunckicy*, dowodzi teraz blokadą *Erenbreitſteinu* G. *Soult*.

Od niższey Elby dnia 4. Stycznia.

Słychać, iż na dniu 21. Grudnia ſenat *Hamburſki* zgromadził ſię na nadzwyczayną sessyą, po przybyciu kuryera z *Paryża*, i odebraniu od poſła *Francuzkiego* Noty, w ktorym żądał niezwłocznego uwolnienia zaiętych w niewolę *Irlandczykow*, oświadczaiąc, iż ieżeli prośba iego odmowioną będzie, ón przymuszonym zoſtanie do wyiazdu. Senat miał dać odpowiedź w grzecznych bardzo wyrazach, iednakże z odmowieniem. Po czym poseł *Francuzki* zaczął ſprzęty swoie pakować.

Za przyczynę upadłego znacznie kursu wexlowego w *Hamburgu* i ſtraty 4 dobrych groſzy, którą funt ſterling ponosi, gazety *Londyńſkie* przypiſuią ſubſidyom 100,000 funtow wynoszącym, ktora od października co mieſiąc *Moſkwie* są wypłacane, częścią w gotowiznie, częścią w surowych i wyrobionych produktach. Gazeta miniſteryalna *the Times* przypisuie to zdarzenie tey przyczynie, iż po tak niezmiernych z lądu wybranych przez *Anglią* summach (gdyż od dwoch lat naywięcey kruszcu pieniężnego weszło do *Angliy*) niepodobną ieſt rzeczą, aby ląd mogł iuż podobnych summ doſtarczyć.

Od granic Auſtryackich dnia 9. Stycznia.

Neutralność W. xiążęcia *Toſkańſkiego* ciągle trwać będzie, i w kraiach iego zupełna panuie spokoyność. — Jeden pułkownik cesarſki przybył kuryerem od armiy *Włoſkiey* do *Wiednia*, gdzie nie zaſtawszy cesarza po krotkim bawieniu poiechał za nim do *Brünn*. Od dnia 23. do 27. Grudnia mrozy w kraiach naszych nadzwyczayne ſię pokazały, od roku 1399. nie były ieszcze tak gwałtowne. — *Roſſyiſko-Turecka* flotta która dotąd przy *Korfu* ſię znaydowała, ma bydź teraz do *Genui* przeznaczoną. — Z *Wenecyi* pod dniem 21. Grudnia donoszą, iż fałszem ieſt iakoby 3000. woyſka *Auſtryackiego* nad ktoremi xiąże *Oraniy* rewią odprawił, miały bydź gdziekolwiek wyſłane. — Słychać, iż brat cesarſki arcy xiąże Palatyn ma poiąć za żonę iedną z corek Imperatora *Roſſyiſkiego*. — P. *Kotzebue* będzie pensyi swoiey w *Weimar* oyczyſtym mieście swoim używał. Dymiſſyą swoią od Dworu otrzymał z powodu oſtrey nagany aktorow. Ztąd powſtały niechęci, tak dalece, iż P. *Braun* antreprener teatru dworſkiego, przymuszony był uczynić w tey mierze przełożenie Cesarzowi, a Monarcha wiadomym wyrokiem całą tę rzecz rozſtrzygnął — Względem otwarcia nowey kampanij *Neapolitańſkiey*, donoszą naſtępuiące szczegóły: „Nim ieszcze G. *Mack* rozpoczął nieprzyiacielſkie kroki we *Włoszech*, zwołał do ſiebie sztab i wyſtawił officerom, w iak rozległym maią ſtanąć zawodzie na ktory cała *Europa* oko swoie zwrocone mieć będzie. Od WPanow poſtępowania (rzekł) zawiſło szczęście *Włoch*, a z nim ſzczęście większey części *Europy*. Wszyſtko zależy na tym, aby każdy z WPanow wiernie i punktualnie swoią rzecz wykonywał. Ułożyłem plan ktory ieżeli dokładnie uſkutecznionym będzie, chybić nie może. Szczegóły iego nie powinny bydź wiadome, zaręcza iednak na honor, iż aby tylko każdy część powierzonego sobie planu punktualnie wykonał, na ow czas zupełna pomyślność kraiowi szczęście a iemu ſławę przynieſie. Wzywał więc ich i zapytywał, czyli chcą przyłożyć ſię ſzczerze i dzielnie do tego planu, a potym podał do podpisania pismo w ktorym obowiązywali ſię wszycy włożone dopełniać obowiązki, a w przypadku zdrady lub lękliwości poddali ſię karze śmierci. G. *Mack* pierwszy to pismo podpisał.

z Strazburga dnia 4. Stycznia.

Mowią, iż Generał kommenderuiący *Jordan* wkrotce ztąd wyiedzie na przeyrzenie ſtanowiſk armii *Moguncкiey*. Przez nasze miaſto uſtawicznie przechodzi wiele woyſka. G. *Bernadotte* w lada dzień tu ieſt spodziewany. Cała iego iak mowią, dywizya udaie ſię do *Szwaycaryi*, zkąd do *Włoch* ma pociągnąć. Dywizya G. *Souhan* toż samo ma przeznaczenie. Zatrudniaią ſię spieszno w *Strazburgu* uporządkowaniem iedeneſtey pułbrygady, ktora wkrotce będzie w zupełnym komplecie. Dziewięć innych pułbrygadow wewnątrz Rzpltey ſię formuiących poſpieszy nie zadługo złączyć ſię z armią. — Dziſieyszego wieczora odebraliśmy przez telegraf wiadomość naſtępuiącą: Armia *Francuzka* przymuſiła *Neapolitańczykow* do uſtąpienia z *Rzymu*. Zdobyliśmy 12. tyſięcy niewolnikow,

99 armat, 21. chorągwi, 3000 koni, wszyſtkie bogaże i 1000. wozow z ammunicyą. *Francuzi* idą proſto do *Neapolu.*

z Kolonij dnia 1. Stycznia.

Część woyſk trzymaiących w oblężeniu *Erenbreiſtein*, przybyła w tych dniach w nasze okolice, Infanterya udała ſię ku *Düſſeldorfowi*, a kawalerya ma ſię przez *Ren* przeprawić.

z Raſtad dnia 1. Stycznia.

Oſtatniey nocy Miniſtrowie *Francuzcy* odebrali nadzwyczaynego kuryera z *Paryża*. Dnia dziſieyszego po południu oddali Miniſtrowi pełnomocnemu Cesarſkiemu notę względem wniyścia woyſk *Roſſyiſkich* na territorium Rzeszy.

Dnia 3. Stycznia.

Wczoraysza Nota *francuzka* zoſtała dziś oddaną miniſtrowi dyrektoryalnemu przez miniſtra Pełno: JCMci. Dnia jutrzeyszego Deputacya Rzeszy naradzać ſię będzie względem iey oſnowy. Domyślaią ſię, iż to wszyſtko o deszle generalnemu ſeymowi Rzeszy, a tym czasem ponowi legacyi *francuzkiey* zapewnienie o ſwoich ſtatecznych i nieodmiennych chęciach względem rychłey pacyfikacyi.

Dnia 4. Stycznia. Dnia dziſieyszego Deputacya Rzeſzy naradzała ſię względem osnowy Noty *francuzkiey* pod d. 2. większość członkow zgodziła ſię: 1. kommunikować też Notę generalnemu ſeymowi Rzeszy.— 2. Upraszać Pełnomocnego miniſtra Cesarſkiego, ażeby o tym żądaniu Legacyi *francuzkiey* uwiadomił Cesarza Jmci.— 3. Uwiadomić w dniu iutrzeyszym wszyſtkich osobnych Poſłow, nakłaniaiąc ich, ażeby o tym iak nayprędzey donieśli ſwoim dworom, któreby ſtosowne miniſtrom ſwoim do *Ratyzbony* przyſłać mogły inſtrukcye. — 4. Uwiadomić wprzod miniſtrow *francuzkich* o tych rozporządzeniach. Mowią, iż *Auſtrya* kazała oświadczyć rządowi *francuzkiemu*, iż miała poſłać na pomoc krolowi *Neapolitańſkiemu* 36 tyſięcy ludzi, które mu ſię obowiązała traktatem doſtarczyć.

Dnia 6. Stycznia.— Dekret Kommiſ: Cesarſkiey do Deputacyi Rzeszy 5. Stycz:— Kommiſſya Cesarſka do Deputacyi Rzeszy przyłączona uczyniła, zadosyć żądaniu deputacyi, złożywszy naypokornieysze donieſienie JCMci, względem powodu Noty miniſtrow Pełn: Rzpltey *francuzkiey* pod d. 2. Stycz: Podała także Legacyi *francuzkiey* ſtosownie do propozycyi Deputacyi Notę którey kopią przyłącza.— (podpisano) *F. G. C. Hr. de Metternich Winnebourg.*

Nota JW. Hr: de Metternich Winnebourg do Miniſtrow Pełnomocnych Rzpltey Francuzkiey.

Niżey podpisany złączony z Deputacyą Rzeszy odebrał Notę d. 2 t. m. przez miniſtrow pełnomocnych Rzpltey *Francuzkiey* podaną względem marszu woyſk *Roſſyiſkich* przez territorium Rzeszy. Na wyraźne żądanie Deputacyi Rzeszy, przeſłał natychmiaſt J. C. Mci naypokornieysze w tey okoliczności donieſienie. Deputacya także niezaniedbała przeſłać pomienioney Noty generalnemu seymowi Rzeszy w *Ratyzbonie*. Niżey podpisany ma honor uwiadomić o tym wprzod pełnomocnych miniſtrow Rzeczypospolitey *Francuzkiey* ponawiaiąc im oraz zapewnienie ſwego wysokiego poważenia.

F. G. C. Hr: de Metternich Winnebourg.

Z Lucerny dnia 24. Grudnia.

Oſtatniey soboty towarzyſtwo uczonych w mieście tuteyszym odprawiło pierwſze poſiedzenie ſwoie. Liczba członkow była 50, pomiędzy któremi znaydowali ſię wszyscy Dyrektorowie, 4. miniſtrow, i wiele członkow obu rad. Ob. *Tschokke* otworzył sessyą przez mowę pełną ognia, okazuiącą zamiar tego towarzyſtwa, rownie iak innych we wszyſtkich częściach *Szwaycaryi* braterſkim węzłem połączonych z nim towarzyſtw, wezwał potym towarzyſtwo, do obrania ſobie prezydenta i sekretarza Większością głosow Ob. *Uſteri* obrany zoſtał prezydentem, a Ob. *Tschokke* sekretarzem. Otworzyła ſię potym rozwaga względem praw organicznych towarzyſtwa, dla ktorych tym lepszego ułożenia, wyznaczono kommissyą Że te towarzyſtwa literackie przemienią ſię wkrotce w kluby patryotyczno-polityczne, to żadney wątpliwości nie podpada, gdyż w iſtocie iak to bydźby mogło, żeby w teraźnieyszym położeniu *Szwaycaryi* interessa polityczne nie miały przeważyć literatury. Towarzyſtwa takowe mogą znaczne przynieść korzyści, przez nadanie nowych ſił duchowi publicznemu, przez uſtalenie opiniy, przez rozszerzenie pomiędzy obywatelami oświecenia wzelędem nowego porządku rzeczy etc. Dla wſtrzymania zaś złych ſkutkow mogących ztąd wypłynąć, Ciało prawodawcze przez uchwałę ſwoią okryśli zapewne takowym towarzyſtwom drogę i bieg, ktory odbywać powinny.— Na ſessyi dnia 21. Ob. *Eſſingen* przeczytał rapport municipalności ſwoiego dyſtryktu, w okoliczności uderzenia w bębny przez *Francuzow* na dniu 12. w nocy do generalnego marszu, ktory przedſiewziąść mieli. Mieszkańcy dyſtryktu rozumieiąc, iż cesarscy wkroczyli do kraiu, porwali ſię do broni i ſtaneli natychmiaſt gotowi do walczenia przy boku *Francuzow*. Nakazano poſtępek ten wpisać w protokuł.

z Toſkanii dnia 18. Grudnia.

Liſt Generała kommenderuiącego *Championnet*, do Konsulow *Rzymſkich* w *Peruzie*, datowany z *Monte-Rotondo* dnia 14. Grudnia. „Obywatele Konsulowie! Armia *Francuzka* znayduie ſię pod bramami *Rzymu*; to miaſto ieſt wolne. Dopominałem ſię, ażeby mi wydano winowaycow Miaſto *Rzym* po scenach nienawiści i zemſty których ſię dopuściło, nadto smutny wyſtawiałoby obraz oczom swoich Reprezentantow; obowięzuię was przeto Obywatele Konsulowie, ażebyście niepowracali do tego miaſta przed wprowadzeniem tam spokoyności, i poki na waszą nie zaſłuzy obecność etc. (podpisano) CHAMPIONNET.

Rzym doſtał ſię więc na nowo w ręce *Francuzow* po ſtraſzliwey bitwie ſtoczoney podług iednych dnia 11. podług drugich 12. a po którey *Neapolitańczykowie* przymuszeni zoſtali ſzukać schronienia. Wielka liczba żołnierzy z kolumny Generała *Lemoine* pogubiła swoie trzewiki w gwałtownym biegu na uderzenie przeciw *Nepolitańczykom*, lecz po wygraney bitwie odzyſkali ie znowu od zabitych i zabranych rannych *Neapolitańczykow*. Dla uniknienia przykrych gwałtowney odmiany ſkutkow, G. *Championnet* niechiał wprowadzać do miaſta ſwoiego woyſka, ani patryotow *Rzymſkich*, pokiby z niego nieoddalono lub pokiby mu nie wydano dowodzcow partyi *Neapolitańſkiey*, i poki sami mieszkańcy nie powrocą spokoyności w mieście.— Liſt Generała *Championnet* do Konsulow *Rzymſkich*, drukowany ieſt we *Florencyi* w ięzyku *Włoſkim*.

Liſty prywatne wyrażaią co naſtępuie. „ *Rzym* ieſt znowu w rękach *Francuzow*. Na dniu 13. *Neapolitańczykowie* cofnęli ſię z *Rzymu* do *Frescati* z boiaźni aby od Generałow *Francuzkich Lemoine*, i *Rey*, ktorzy z *Rieti* do *Tivoli* wkroczyli odciętemi nie zoſtali. Na dniu 14. G. *Macdonald* wszedł do *Rzymu* gdzie regiment *Neapolitańſki Macedonia*, od 2000 ludzi tamże pozoſtały poddać ſię muſiał. Wniyście do *Rzymu* było nieco spoźnione, dla wſtrzymania rozlewu krwi, ktoryby z zażartości obu ſtron nieuchybnie naſtąpił.

z Medyolanu dnia 17. Grudnia.

W dwoch rapportach urzędowych, które donoszą o bitwach dnia 6. t. m. pod *Otricoli* i dnia 9. pod *Calvi*, znayduią ſię ieszcze naſtępuiące ſzczegoły. „ Rowno ze dniem 8 tyſięcy *Neapolitańczykow*, 5 armat i 600 kawaleryi maiących, zaieło miaſto *Otricoli* i odcieło prawe ſkrzydło generała *Macdonald*, ktory niedał im czasu oſzańcować ſię; poszedł przeciw nim w 900 ludzi, po dwugodzinney bitwie wziął ſzturmem miaſto, rozproszywszy nieprzyiaciela; wszyſtkie iego armaty, 250 koni, 300. niewolnikow, i wszyſtkie bagaże ſtały ſię łupem zwycięzcow. W wczorayszey utarczce generałowi adjutantowi patryotow Rzymſkich *Santo-Croce* (dawnieyszemu xięciu), który potykał ſię walecznie z nieprzyiacielem, kula armatna ſtrzaſkała nogę: G. *Macdonald* daie świadectwo legionowi *Rzymſkiemu* w naypodchlebnieyſzych wyrazach, za okazaną w onegdayszey bitwie waleczność, w nadgrodę którey poſłał mu w podarunku 2. armaty z oświadczeniem, że *Francuzi* ofiaruią ten dar legionom *Rzymſkim*, zdobyty własną krwią przy obronie wolności tey nowey Rzepltey. Wszelka broń zabrana *Neapolitańczykom*, doſtała ſię *Rzymianom*.

Krol *Neapolitańſki* na d. 14 Grud: znaydował ſię w *Albano*. Mowią o proklamacyi przez niego podaney, w ktorey oświadcza, iż ważne plany woienne przymuszaią go kraie *Rzymſkie* opuścić. Załoga *Francuzka* w zamku S. *Anioła*, ułożyła ſobie plan ſchwytania krola mieszkaiącego w pałacu *Farnezych* w *Rzymie*, lecz ieden zbieg *Rzymſki* wydał tę rzecz całą, i krol udał ſię zaraz do *Freſkati*.

Bywszy poseł *Neapolitańſki* w *Paryżu* kawaler *Ruffo* przeieżdżał przez miaſto nasze do *Neapolu*.— Tuteyszy miniſter *francuzki* Ob. *Rivaud* w nocie świezey podaney dyrektoryatowi między innemi wyraża: Knuie ſię ſpisek przeciw wolności *Ciſalpińſkiey*. Teraz odwaga i ſtałość ſą potrzebnemi. Woyſka *Francuzkie* ſą w gotowości bronienia waszey ziemi, ieżeli ią ktokolwiek napaſtować zechce.

z Turynu dnia 25. Grudnia.

Wſzyſtkie woyſka liniowe *Piemontſkie* udały ſię do Rzpltey *Ciſalpińſkiey*. Gwardye Narodowe odbywaią tu ſłużbę wraz z woyſkami Francużkiemi. Xiąże *de Carignan* który pozoſtał w *Turynie*, zapisany ieſt iako grenadyer w gwardyi narodowey. Generał *Grouchi* ma teraz naywyższą kommendę w *Piemoncie*; ogłoſił proklamacyą nakazuiącą wſzyſtkim emigrantom Francuzkim w przeciągu 3ch dni uſtąpienie z kraiu Piemonckiego pod naysurowszemi karami. Rząd tymczasowy ogłoſił nayprzod znieſienie tortur i praw z pierworodności pochodzących, powtore, że papiery dawniey ze ſkarbu wyszłe, iedne w cyrkulacyi utracaią część swoiey wartości, inne zaś wcale nie będą przyimowane chyba zą kupno dobr Narodowych. Za dobra narodowe ſą poczytane wszyſtkie maiątki tak ruchome iako i nieruchome, które dawniey do komandyerow *Maltańſkich* należały, tudzież dobra duchowne, które w wartości 25 mill: maią być sprzedane. Wszelkie złoto i ſrebro należące do narodu ma być do mennicy oddane. Dla zaradzenia gwałtownym potrzebom kraiu, będzie we 2 dniach nałożony podatek na klaſſy naybogatsze. Władza duchowna nie może ſię odtąd mięszać do rzeczy świeckich. Wszelka władza ścieśniaiąca wolność myślenia w rzeczach religii, iako i śluby zakonne poźnieysze od tego wyroku, ſą znieſione.

Od granic Włoſkich dnia 27. Grudnia.

Już tedy głowny cios zadany ieſt *Neapolitańczykom* przez *Francuzow*. Na dniu 19. armia *Francuzka* attakowała *Neapolitańſką* we wszyſtkich punktach, zacząwszy od morza *Adryatyckiego* aż do *śrzodziemnego*, i tak ich ze szczętem poraziła, iż nie tylko cały kray *Rzymſki* ieſt od nich oswobodzony, ale nawet G. *Championnet* ieſt w pełnym marszu do *Neapolu*. Cofnienie ſię czyli raczey ucieczka *Neapolitańczykow* była w takim nieładzie, iż nawet ordynans w tey mierze nie mogł bydź wydany, a tym sposobem korpus od 4 do 5000. woyſka odcięty poddać ſię muſiał. Armia *Francuzka* zdobyła przeszło 90. armat.

OBWIESZCZENIA.

N. Pan raczył P. Michel Miszel Mechanikowi nadać Przywiley prywatny na sporządzenie dwoch maszyn do tarcia i fabrykowania Tabaki ſłużących; Przywiley ten ma ſłużyć na lat 6. to ieſt od dnia 29. Września roku bieżącego, aż do tegoż dnia w roku 1804. i ma mieć wagę we wszyſtkich Prowincyach J. K. Mci z tey ſtrony Wezery położonych: zachowuiąc iednak w całości prawa każdego: Ktoby był w ſtanie dowieść, że iuż przed dniem 1. Września r. b. maszyny takowe były mu znaiome, i aktualnie przez niego sporządzane: tak więc fabrykantom Tabacznym, iako i tym, ktorzy ſię zatrudniaią ſporządzaniem podobnych maszyn, czyni ſię o tym wiadomo: z dodatkiem, że maszyny te do tarcia i kraiania Tytuniu ſłużące, tym ſię rożnią od znaiomych dotąd tego rodzaiu maszyn; iż inſtrument do kraiania Tutuniu obraca ſię w koło, a inſtrument do tarcia; może kilka razem trzeć i obracać walcow bez pomocy ludzkiey; modele tych maſzyn złożone są w Kollegium manufaktur i handlowym: każdy więc w tey okoliczności interessowany, winien zgłoſić ſię do tegoż Kollegium na pismie. Dan w Warszawie dnia 10. Grudnia 1798 Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Kommiſſya wspolna przez Nayiaśnieysze Dwory dwa Cesarſkie i Krolewſko-Pruſki do upadłych sześciu Bankow, to ieſt: UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera* wyznaczona.— Wam iakichkolwiek imion wdowie i ſynowi *Fremeaux* pod tą firmą domowi w *Amſterdamie*, i wszelkie iego fundusze maiącym sobom, z osob i dobr waszych roſkazuie, abyście za tygodni dwanaście od daty ogłoszenia ninieyszego edyktalnego Pozwu przez Gazety Warszawſkie, prawnie osobiście lub przez swego plenipotenta tu w Warszawie w pałacu Tepperowſkim na ulicy Miodowey przed ſądem Kommiſſyi ninieyszey ſtawili ſię, na popieranie wierzycieli Ur. Fryderyka *Kabryta*, oraz wyznaczonych do teyże maſſy Prokuratora i Adminiſtracyi, ktorzy ſtosuiąc ſię do kſiąg, korrespondencyi i kontokurrantow, wam poſłane fundusze na sarysfakcyą ciągnionych na was summ dowodzących, z przyczyny że WaszMość trattow Kabrowſkich niektorych nie akceptowaliście, i niektorych akceptowanych całkowicie nieopłaciliście, dla tego pozwani ieſteście, abyście obrachunek między maſſą Kabrytowſką a wami w tey mierze zachodzący uczynili, i na satysfakcyą maſſy Kabrytowſkiey, iaka ſię od was w reszcie okaże, fundusze wam dane zwrocili, oświadczaiąc wam, że Tratty Meysnerowſkie na złotych Hollenderſkich courant 45,400. pomiędzy funduszami przez Kabrego wam poſłane, a przez was tu do Warszawy odeſłane i zaaresztowane, iako też i inne w kraiach względem ſpraw upadłych Bankow do ninieyszey Kommiſſyi poleconych znayduiące ſię fundusze, bądź wam przeſłane, bądź własne wasze, pod ninieyszy areszt podchodzą, i na satysfakcyą maſsie Kabrytowſkiey, iaka wynaleziona będzie, wſkazane zoſtaną. Wy zaś fundusze Fremaux maiący, ktore ninieyszym Pozwem edyktalnym u was ſię aresztuią; pozwani ieſteście o to, abyście takowe fundusze do ſądu Kommiſſyi Bankowey komportowali, i o nich donieśli. Dla czego macie ſię ſtawić, lub w przypadku nieſtawienia ſię, i nie zapłacenia należących summ powodom, wyrokom ninieyszey Kommiſſyi ulegać, pod rygorem w prawidłach swey Kommiſſyi przepiſanym będziecie.— Dan w Warſzawie w Kancellaryi Kommiſſyi dnia 10. Stycznia 1799. R.

A. M. Mędrzecki (L. S.) *T. Wędrychowſki*
S. K. B. Pisarz. *S. K. B. Regent.*

DONIESIENIE.

Od dawnych lat tu znayduiący ſię Miſtrz Inſtrumentow, ktory także wſzelkie gatunki etaſtycznych Bruchbandow podług żądania, tudzież noże i nożyczki ze znakiem ſerca robi. O czym Prześw: donosi Publiczności. Mieszkał przy iatkach ſzewſkich na Podwalu, a teraz przeprowadził ſię na tęż ulice Podwale do Kirchhöfera kamienicy Nro 524.

Jan Gaspar Teufel.

Kantorze tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groſzy 20.